

Sygn. I C 231/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Krzyżanowska
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powódki J. W. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 287 zł (słownie: dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 231/16

UZASADNIENIE

Powódka J. W. w pozwie wniesionym przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. domagała się ustalenia nieważności punktu 2. wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 września 2009 r. wydanego w sprawie (...), a zasądającego od J. W. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 1.000 zł.

W uzasadnieniu żądania powódka podniosła, że powyższe orzeczenie zapadło z obrazą art. 49¹ ustawy z dnia 15 marca 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, albowiem brzmienie tego przepisu w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, wyłączało stosowanie art. 98 k.p.c., wskazując, iż koszty postępowania poniesione przez strony pokrywa spółdzielnia mieszkaniowa. Obowiązek ten, jak podkreślała powódka, ciążył na pozwanej spółdzielni niezależnie od wyniku sprawy. Na poparcie powyższej argumentacji powódka przywołała treść uzasadnienia orzeczenia Sądu Najwyższego wydanego w dniu 3 lutego 2010 r. w sprawie (...). Powódka wskazała, że pozytywne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy umożliwi jej dochodzenie zwrotu bezprawnie zajętych w postępowaniu egzekucyjnym pieniędzy. Z uwagi na powyższe powódka domagała się uchylecia, względnie zmiany orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa radcy prawnego, wg norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana wskazała na brak podstawy prawnej zgłoszonego roszczenia. Powódka wystąpiła bowiem z żądaniem wzruszenia prawomocnego orzeczenia Sadu II instancji, opierając je na przepisie art. 189 k.p.c., tymczasem przepis ten nie służy zaskarżaniu prawomocnych rozstrzygnięć sądów powszechnych w postępowaniu cywilnym. Jeżeli bowiem strona nie godzi się z orzeczeniem o kosztach procesu, przysługują jej środki odwoławcze przewidziane procedurą cywilną, zaś w przypadku ich wyczerpania i zaistnienia ku temu przesłanek, istnieje możliwość wzruszenia prawomocnego orzeczenia w drodze skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem.

Niezależnie od powyższej argumentacji, pozwana podniosła, iż w jej ocenie Sąd Apelacyjny nie naruszył w żadnej mierze przepisu art. 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, a dokładniej jego zdania drugiego, które w okresie od dnia 31 lipca 2007 r. regulowało koszty postępowania w ten sposób, że koszty sądowe pokrywa w spółdzielnia, a od 30 grudnia 2009 r. do 2 sierpnia 2012 r., że koszty sądowe oraz koszty zastępstwa procesowego pokrywa spółdzielnia, zaś dniem 3 sierpnia 2012 r. - wobec opublikowania w tym dniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r. (sygn. akt (...)), przepis ten utracił moc. Wskazany orzeczeniem Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 49¹ zdanie drugie o spółdzielniach mieszkaniowych obciążający pozwaną spółdzielnię mieszkaniową kosztami procesu niezależnie od wyniku postępowania, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wprawdzie w dacie orzekania w sprawie z powództwa J. W. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) o zobowiązanie Spółdzielni do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie ustanowienia prawa odrębnej własności lokalu przedmiotowy przepis art. 49¹ obowiązywał, jednakże budził szereg wątpliwości prawnych, które znalazły rozstrzygnięcie właśnie w treści wskazanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Jak podkreślała pozwana, sądy orzekające o roszczeniach z art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych obowiązane były, zgodnie z zasadą nadrzędności norm konstytucyjnych, stosować wprost przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Stąd też, wobec zasady bezpośredniego stosowania Konstytucji, sądy orzekające władne były – dokonując wykładni przepisu - do usunięcia niezgodności przepisu ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z ustawą zasadniczą. Tym samym Sąd Apelacyjny w Gdańsku, ale także Sąd Okręgowy w Słupsku, który w I instancji oddalił powództwo J. W. bez jednoczesnego obciążania jej kosztami postępowania sądowego, orzekły o kosztach postępowania sądowego mając na uwadze zasady ogólnie obowiązujące w tym przedmiocie, wynikające z k.p.c. Odmienne rozstrzygnięcie w tym przedmiocie i obciążenie kosztami postępowania sądowego Spółdzielni Mieszkaniowej (...), pomimo wygrania sprawy skutkowałoby zresztą obecnie możliwością wznowienia postępowania wobec treści wskazanego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Taka możliwość przysługiwałaby jednakże wyłącznie pozwanej Spółdzielni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pomiędzy J. W. a Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w S. toczyła się przed Sądem Okręgowym w Słupsku pod sygn. akt (...) sprawa z powództwa J. W. o ustanowienie odrębnej własności lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...).

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2009 r. Sąd Okręgowy w Słupsku oddalił powództwo J. W. i nie obciążył powódki kosztami postępowania należnymi stronie pozwanej.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 18 września 2009 r., wydanym w sprawie (...) oddalił apelację J. W. od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 23 lutego 2009 r., sygn. akt (...) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwotę 1.000,00 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

(okoliczności bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny był pomiędzy stronami niesporny, spór sprowadzał się do oceny prawnej zgłoszonego przez J. W. żądania.

W przedmiotowej sprawie na samym wstępie wskazać należy, iż powódka domagając się ustalenia w trybie art. 189 k.p.c. nieważności zawartego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku postanowienia obciążającego ją kosztami postępowania apelacyjnego, tudzież jego uchylecia, czy zmiany jako krzywdzącego i niezgodnego z ówczesnym stanem prawnym, w swojej argumentacji wykraczała poza tak zakreślony przedmiot postępowania. Podnosiła bowiem zarzuty co do rozstrzygnięcia oddalającego jej powództwo o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, co do kwestii związanych z nadaniem orzeczeniu w przedmiocie kosztów postępowania klauzuli wykonalności, co do nieuprawnionych w jej ocenie czynności komornika, czy wreszcie zaskarżanych uchwał pozwanej Spółdzielni. Kwestie te pozostały poza sferą badania Sądu w niniejszym postępowaniu.

Uzasadniając powództwo oparte na art. 189 k.p.c. powódka odwoływała się do brzmienia przepisu art. 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych na dzień orzekania przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, podnosząc, iż stosownie do treści tego przepisu to pozwana spółdzielnia, niezależnie od tego, iż jest ona stroną wygrywającą spór, winna była zostać obciążona kosztami postępowania.

Przedmiotem powództwa o ustalenie jest prawo lub stosunek prawny. Powództwo w kształcie sformułowanym przez powódkę jest niedopuszczalne w świetle art. 189 k.p.c., albowiem w istocie domaga się ona w nim wzruszenia prawomocnego orzeczenia wydanego przez inny sąd powszechny. Przepis art. 189 k.p.c. nie może stanowić drogi do podważenia prawomocnego orzeczenia innego sądu, a tym bardziej nie może być traktowany jako alternatywny środek zaskarżenia wobec instrumentów procesowych przysługujących w postępowaniu zasadniczym. Zaakceptowanie takiego rozwiązania powodowałoby w istocie, że orzeczenia sądowe nigdy by się nie uprawomocniły, gdyż zawsze strona niezadowolona z rozstrzygnięcia mogłaby je podważać w trybie powództwa z art. 189 k.p.c. Już sama ta okoliczność decyduje o braku możliwości oparcia zgłoszonego przez powódkę żądania na uregulowaniu art. 189 k.p.c.

Nie ma też prawnej możliwości podważenia prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego, a w konsekwencji jego uchylecia czy zmiany w wyniku postępowania toczącego się przed innym sądem powszechnym, tu dodatkowo przed sądem niższego rzędu. Do uchylecia lub zmiany orzeczenia może dojść jedynie w toku instancji, w wyniku wniesienia apelacji lub zażalenia, ewentualnie wzruszyć można je w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia przewidzianych w przepisach postępowania cywilnego przy spełnieniu określonych w nich przesłanek. Innymi słowy Sąd na skutek wytoczonego przez stronę powództwa nie może rozstrzygnąć, że orzeczenie wydane w innym postępowaniu było błędne, nawet jeśli w istocie tak było, i zmienić je czy uchylić w innym postępowaniu.

Odnosząc się do kwestii, że w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny treść przepisu art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, obciążała kosztami postępowania spółdzielnię, niezależnie od wyniku sprawy, tymczasem kosztami tymi obciążono powódkę J. W., dostrzec należy, co akcentowała strona pozwana, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2012 r., sygn. akt (...) spowodował, że przepis ten w zakresie, w jakim obciążał pozwaną spółdzielnię mieszkaniową kosztami procesu, niezależnie od wyniku postępowania utracił moc jako niezgodny z konstytucją. Powyższe czyni bezprzedmiotowymi zarzuty powódki, albowiem nawet gdyby Sąd Apelacyjny w Gdańsku obciążył kosztami postępowania Spółdzielnię Mieszkaniową (...), w S., to Spółdzielnia, co podnosiła w odpowiedzi na pozew i co wynika z art. 401 k.p.c., mogłaby żądać wznowienia postępowania i uchylecia tego postanowienia. Przesądza to o bezpodstawności twierdzeń powódki.

Dostrzec wreszcie należy, iż J. W. próbowała wzruszyć orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku nie tylko w drodze przysługujących jej środków prawnych, w tym w drodze skargi o wznowienie postępowania ale również w trybie, ogólnie rzecz ujmując, nadzorczym. Niniejsze postępowanie stanowi zatem kolejną próbę podważenia rozstrzygnięcia, z którym powódka się nie zgadza.

W tym stanie rzeczy, powództwo powódki jako niezasadne na podstawie art. 189 k.p.c. a contrario należało oddalić o czym orzeczono jak w pkt. 1 sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Ponieważ powódka przegrała niniejszy spór, obowiązana jest zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty, na które składały się koszty zastępstwa procesowego w wysokości ustalonej na podstawie §2 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia powództwa (Dz.U.2015.1804).